

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

TUMULUS HER- METIS APERTUS,

In quo

AD SOLEM MERIDIANUM
SUNT VIDENDÆ,

Antiquissimorum Sophorum ab-
sconditæ veritates Physicæ & Recen-
tiorum quorundam erroneæ opiniones
de laudatissimo illo liquore

**MERCURIO PHILOSO-
PHORUM,**

Ita, ut jam

Cuilibet, etiam mediocriter ingenio-
so, Regia via pateat ad hoc mysterium

*Perquirendum, inveniendum & præparandum,
in gratiam errantium,*

Illuminatus

ab

ANONYMO PANTALEONE,
Sophiæ Hermeticæ Adepto.

Prostat Nøribergæ, apud PAULI FÜRST
Bibliopolæ b. m. viduam & hæredes, An. 1676.

Epitaphium Tumuli.

BENEVOLE LECTOR!
QUICUNQUE SIS, ATTENDE,
HEIC LICET CONSPICERE
MONUMENTUM VERI-
TATIS NATURALIS,
NATÆ QUIDEM
BENIGNO COELI FAVORE, OBSTETRI-
CANTE INDUSTRIA HUMANA,
DENATÆ VERO
SUMINE LETHALI INVIDIÆ, JUBENTE
ID FATORUM INCLEMENTIA,
DUM VIXIT,
GEMMIS AUROVE NITIDIOR, ADMIRA-
TIONUM MATER FUIT,
JAM,
FABULA VULGI FACTA,
REQUIESCIT PROPE ACHERONTA, LO-
CO HORRIDO ET INACCESSO.
BUSTUM CUSTODIUNT IN CALI-
GINE TANGIBILI
NOCTUÆ LUGUBRES CUM TREMEN-
DIS INFERNI POTESTATIBUS.
OSSA SI FORS PETIS LUSTRARE, SCIAS,
HUC NON CLUERE VIAM, NISI
COELITUM CONDUCTU, SUB
POENA CLADIS ULTIMÆ,
INGREDERE,
SED NON,
NISI ILLUMINATA MENTE,
ET
FIDO COMITATUS AMICO.

AD MOMUM.

*Indulge genio, Mome, Εἴ, quæ
non capis, carpe, eveniet tamen
paulò post, ut desleas, quæ jam ri-
des, experieris enim serò nimis,
quod verum sit adagium Græco-
rum ῥᾶν μὴ μιμῆσαι ἢ μιμῆσαι, facilius est
reprehendere quàm imitari.*

PRÆFATIO.

CAndide Lector! Ecce iterum novum Athletam; nuper in hanc arenam descendere persuasus sum, fateor, nunquam enim fui intentionatus, sub vexillo calami famam capeßere, eo quod à longo tempore Scriptores Chymici male audiant, & pro Impostoribus Synonymis accipiantur; An jure vel injuriâ hoc fiat, judicent prudentes. Causa verò hujus Encomii videtur esse sequens; plurimi enim ita procedunt: Ubi per aliquot annos, crumenâ & sanitate exhausti, omnes anfractus cerebri evacuârunt, merasque inanitates ubiq; jam relictas tenent, ne famam longo labore partam protinus etiam amittant, arripiunt calamum & conjiciunt

P R Æ F A T I O.

nt in chartam speciosos suos Pro-
us, unicuiq; obicem ponentes, ne
pendatur, sed pondus acquirat sua
cunitate; & licet lucrum aliquan-
parvum exinde emergat, malunt
nen tueri suam reputationem, & illam
haberi, quales non sunt, cum in-
ti latione conscientiae, quàm inge-
errores confiteri vel tacere; con-
lunt forsan sic: Si nil aliud reporto
eis furnis, manebit tamen mihi ti-
viri docti & eloquentis; quis scit,
modo mihi poterit prodesse, licet
ia hâc Provinciâ, juxtâ Poetam:
per tibi pendeat hamus, quo mi-
credis gurgite, piscis erit. Ego
à juventute usque pauciloquus,
gressû sinistrum omen dicacita-
holasticæ notans, deprehendi
ut plurimum demonstratione
rbatam, pauperioremque Co-
leoque rejectâ illâ, statui rem
ipsam

ipsam potius venari quam verba, nec, fecundante DEO, defuit successus, non enim darem meam Scientiam realem pro toto gazophylacio rhetorico & logico; utrumque laudo, sed non comparo. Quia verò hanc literariâ tempestate plurimos video navigare sine remis, solo opinionis vento promotos, paucosque scire, quersum tendant, sed tanquam Pyratas sub incertâ elevatione oberrare, sibi que, per Braxin istam fatuam, aliquam nauticæ Scientiæ famam, conciliare. Proinde ne juventuti credulæ, plus justo nebularum vendant, & multitudinem mendaciorum suorum, veritatem nostram Physicam ex memoriâ mortaliū planè cripiant, induxi tandem animum, venalis esse, non ut mihi gloriolam ex hoc mustaceo quæram, sed ut errantem inter tot myriades Scriptorum in viam rectam deducam, &

s naufragis custodiam. Di-
idem diu, an inter tot nugato-
are velim, & iudicium vulgare
; sed vicit amor proximi quæ-
quod enim mihi placuisset, &
diplicebit. Dolendum certè
d sartores, sutores & cerda-
è sint honestiores quàm pluri-
rorum scribentum; seruant
& promittunt, & propterea ho-
nerentur: sed hi putant suo
satisfecisse, si disertè, tersè &
ulta volumina typis evulgent;
n sit vel falsum, quod scripse-
pectare ad ipsos, sed plebeis
e, se verbis alligare & præ-
are: quasi verò generosa no-
c camarina mendaciorum or-
m duxisset. Jurant quidem
per totam Oeconomiam cor-
secus iudicantes devovent ad
tartara: Verum enim verò,
quàm

quàm turpiter ego & alii per nequissimas has hominiformes bestias decepti sumus, non est hujus loci; fieret enim volumen, non tractatus. Stultissima res est, & insuper inexcusabile piaculum, scribere verba sine re, & scienter posteris imponere. Amore DEI! quid cogitatis? Christiani, si judex supremus ab omni verbo otioso rationem postulat, quid vobis fiet, qui integra volumina, sine re, posteritati venditis, & dulcissima pignora amoris, ætate, sanitate, pecuniâ, honore & vitâ privatis! quis nostrum est, qui non debeat, de hoc vel illo Authore, quod seductus ab eo sit per multos annos! quoties ego exclamo? O mihi præteritos referat si Jupiter annos! non quòd ipsos Venere & Baccho inutiliter triverim, sed quòd per multos frustraneos labores, ex istis maledictis libris haustos, tempus & sanitatem

A 5

destru-

destruxerim. Sed quid vos, librorum
 sputatores, angit, quod tacere non po-
 testis, si nil nisi verba, quæ pectus non
 exsaturant, depromere vultis? Sola
 certè ambitio vos strangulat & boarc
 facit, alias nil, de vobis verum est Ger-
 manicum proverbium, *viel Geschrey/
 und wenig Wille*. Expectate mo-
 dò, crudeles posteritatis hostes! Dies
 suprema vobis dabit mercedem, & Ta-
 bulam primam Decalogi ita explic-
 bit, ut secundâ non indigeatis; nun-
 quid satius fuisset, tacendo Philoso-
 phus manere, quàm scribendo impo-
 stor fieri: qui arcanâ non vult evul-
 gare, si quidem maximum arcanum
 est, arcana arcanis tegere, ille etiam
 iâ mendacia domi servet, iisque pin-
 guescat. Longè melius consuluit lux-
 am ac conscientiae lumen illud Bel-
 gicum, Helmontius, licet non unus-
 quisque ipsum assequatur, vera tamen
 scripsit;

scripsit ; non enim est necessarium , ut
 quilibet è tribu Levi, similibus arcanis,
 pavonis in modum , gestiat , sed suffi-
 cit , veritatem ex propria experientia
 posteris reliquisse , ne scientiæ & artes
 pereant. Qui judiciosus & ad hoc ele-
 ctus est, statuto tempore inveniet, quod
 quaesivit, vel alium tacentibus Procef-
 sum scriptoribus. De me hoc san-
 ctè affirmare audeo , si librorum le-
 ctioni speculationes prætulissem, eas-
 que cum praxi copulâssem, tot inu-
 meros labores & miseras non sensis-
 sem. Quare inactate animis, sode-
 les charissimi, præmansum quidem nil
 vobis præsto , sed sequimini meum
 consilium : relinquitte vestros Procef-
 sus , considerate intellectualiter subje-
 ctum, quod vobis præ manu est, orate
 & laborate , faciem vobis præferam,
 locum & materiam nominè signabo,
 modum etiam procedendi , quantum
 con-

tia permittit, tradam. Nā scri-
ra, & mea, à nemine, nisi solo
per improbos labores Hercu-
multis annis insequēter ex-
communicata. Fundamen-
tū dederunt libri, de cæterò
go verò in his paginis talia
ualia typis nunquam fuerunt
ita. Estote ergò hilares, se-
constantes, nec desperate,
non statim succedat, sed co-
quòd secundam Græcorum pro-
m, χαλινὰ καὶ καλά, pulchra
sint difficilia.

CAP.

CAP. I.

Probatur Titulus.

IN aprico est, nec facile negabitur, nisi ab eo, qui rerum Naturalium planè est ignarus, unicam veritatem Naturalem è puteo Hippocratis eruere, plus ingenii, virium, laboris ac temporis requirere, quàm ipsum fontem Hippocrenen cum totâ Philosophiâ sermocinali ebibisse, eò quod hæc ex instituto, lege & observatione hominum prognata est, & pingui otio addiscitur; illa verò suos natales debet ipsi Naturæ, Spiritui invisibili, Deique omnipotentis Vicario, ac præterea caliginosâ nocte Orphei in tantum premitur, ut, si nonnunquam in lucem prodire oportet, non uno Hercule, sed ipso, domitore mundi, elemento ignis, ejusque terribili torturâ, indigeat; imò neque sic facile compareret, nisi interveniat jussus ejus, coràm quo montes dehiscunt & abyssus surgit. Exemplis si vellemus agere, maxima eorum copia ex omni seculo suppeteret, qui nudam sine veste Dianam omni possibili modo & solertiâ per

ra per ignes quæfiverunt, sed vel non
 erunt, vel inventam accepto Cervino
 Et non agnoverunt, & propriis indu-
 tanibus præda facti sunt. Deplorant
 um hodiè in multis locis viduæ cum
 s, maritorum ac parentum prodigio-
 odigalitatem, in rebus Alchymisticis
 cro locatam, excepto, quod loco lapi-
 culum, & loco tincturæ artus tremu-
 paralyticos reportarunt. Propterea
 non sequitur; cassa nux est, somnina
 as Platonica, quod Alchymistæ quæ-
 Tumulata siquidem est Veritas natu-
 x insuper casta Virgo, non prostibulum
 narium, cuique obvium. Habeant sibi
 s, quod in pice hærent, maledicant
 plastæ, quod relicta medicinâ homi-
 metallis longè firmioribus clysterem
 ati sint, & malè applicaverint: Quid rei
 : Reginæ cum Balneatoribus & Ambu-
 m collegiis? Non propterea aurifaber
 orum principia callet, quod metalla
 q; aurum affabrè effigiare didicit: Quid
 s intercedit familiaritatis cum hac no-
 incipissa, quæ munita loca & arcem in-
 t triplici muro circumdatam?
 enique Amice Lector, nunquid putas
 cœlestem prolem carere paternâ curâ &
 , ita ut quilibet lascivus hircus post-
 Parentis consensû, eam in suum tha-
 lamum

lamum rapere ac violare possit? Minimè gentium. Imò ne hoc fiat, mortalium oculis erepta, & Terræ, Jovis filia, commissa, in ejusque gremio sepulta est. Non jacet super pulvinaria mollicula, nec splendet vestimentis purpureis auroq; distinctis, nec exspatiatur per læta salicta & amœnos campos spectatum, neque spectetur ut ipsa, multò minus choreas ducit & procos quærit pro more puellarum, sed Regiâ quâdam generositate vult potius delitescere intra brachia saxea & cimmerias tenebras, quàm ab Indignis sub molli pluma osculari. Talis hucusque fuit nostra Fitonia, eritque, donec seculum comburetur in favillam.

CAP. II.

Suggestit causas.

Commune dictorium perhibet, Naturæ Symmystas plerunque esse Atheos: quod absque distinctione planè falsum & sesquipedale mendacium est; Sequens verò antiquorum Magorum proverbium est verum atque longè verissimum, ubi dicunt: Nostra ars vel invenit bonum, vel facit bonum. Admiserim quidem lubens, & cotidiana Experimentis loquitur, quàm plurimos artis Chrysopeitice

poëticae amasios Bachanalia per totum annum vivere, parcosque Dei cultores existere; Sed hoc etiam adjecerim, quod meo & omnium rectè sentientium judicio illi ipsi Pseudosophi tam longè absint ab aureo velere, quàm cœlum à terrâ, oriens ab occidente, & album à nigro; imò ausim asserere, nunquam vixisse talem adeptum, & planè esse Sydiroxylon, sapiens impius. Hoc ad minimum verum est, quod impietas, præprimis pecuina lascivia, sit signum inseparabile impostoris & ignorantis? Sapientissimus enim cordium scrutator nemini unquam claves concessit ad fontem vitæ, nisi quem vitæ dignum præscivit: videant ergo illi, qui ejusmodi Satyros, & bestias rationales, ob putatitiam suam scientiam, magnificiunt, ne frustra à dumeto uvas & à tribulo ficus expectent. Principalis enim causa sepultæ nostræ veritatis Hermeticæ est, Deus optimus maximus, secretorum omnium Parens; hic, cum oculo carnali sit incomprehensibilis, suos quoque thesauros eidem abscondit. Amici quidam aliquid præstare possunt, sed id non absque directione Protosophi altissimi, per media agentis. Et, si vel maximè per technas Politicas aliquando contingit, quod ejusmodi porcus ad delubrum venerandum Naturæ deducitur, nil tamen vel capit vel efficit, vario modo occæcatus & impeditus ex justo Dei judicio

judicio. Secunda causa hujus sepulturæ sunt Adepti. Homo enim, quæ talis, vix caret invidiâ, præprimis in rebus magnis, sicut videre est in nostræ artis Antistite, Hermete, quid enim Tabulâ ejus Smaragdina est obscurius? citius te triformi Pegasus expediet Chymerâ, quàm labyrintho hoc ænigmate Oedypus. Ejus vestigiis fideliter infecuti sunt Geber, Raymundus Lullius, Arnoldus Villanovanus & alii. Arabs, sicut ingenio magis illuminatus & judicio ponderosus, ita etiam magis distinctè & dogmaticè sua proposuit, reticendo tamen ferè ubique vel amputando punctum, de quo lis est.

Lullius, Vir ingenii subtilis ac subdoli, palpum perfectè obtrusit mundo, advertit nimirum, quòd Scholæ Latinæ, à Græcis seductæ, pro summo apice Sapientiæ teneant, si quis promptè, argutè & eleganter sermocinari queat; proinde, omnes angulos Logicæ ac Rhetoricæ excutens, suam veritatem vestivit, oblitteravit & planè sepelivit, sicut ipsius scripta contradictoria & tautologica abundè testantur; placuit tamen tunc temporis orbi literato tenerrimè. Similem laudem affectatus est Arnoldus Villanovanus, magis tamen adamavit obscuritatem Laconicam, quàm fraudulentam dicacitatem, scripsitque suum Rosarium Spinosum, in quo explicando ipse Apollo lassabitur: & dato, quòd emolumentum

tum aliquod senlerit Pyrotechnia ex ipsorum scriptis , prædecessis seculis , illud tamen omne iterum eversum est per novum dogma Comitis Bernhardi Trevisani, diversum planè à veterum methodo procedentis. Priores enim Sophi simplicem homogeneitatem Mercurii posteris recommendabant ; hic verò, repudiata illâ, suum Mercurium duplicatum in scenam deduxit, cum tam constanti & sonorô applausu, ut ne unicus quidem Magistrorum, quòd sciam, hucusque de ejus præstantiori prævalentiâ dubitaverit, sed omnes uno ore hunc virum pro Oraculo Delphico adorantes, & sibi invicem subscribentes putarunt, Naturam procedere secundum leges Arithmeticæ, & duplum simplo esse præferendum ; quod, num rectè factum sit, in subsequentibus elucescet : Notando saltem hæc, quod singularis Spiritus confusionis, ex alto mortalibus transmissus, hanc diversitatem introduxerit, ne semper uni rei intentus Intellectus humanus tandem penetraret, clavam Herculi eriperet, & summa imis misceret. Atum enim esset de lusu Comico hujus Amphitheatri, si homines promiscuè divitiis & sanitate pollerent, fieretque merè Tragicus ; nemo enim, nisi vi superatus, alteri inserviret ; taceo nefanda scelera, quæ Diabolus in suis membris in despectum Creatoris excogitaret. Totus enim mundus, in maligno positus,

fitus, nil quicquam boni promittit amplius, vitia surrexerunt in locum virtutis; adulatores, moriones, garruli thrasones & impostores callidi equis vehuntur, prudentes verò, & quibus de meliori luto finxit præcordia Titan, pedes eunt. Ideòque non adeò culpandi sunt nostri antecessores, quòd fideles Naturæ Secretarii fuerint, cum absque hoc ars transmutatoria indies invalescat ethicè, non physicè; ubique ferè vertitur aurum in plumbum, id est aurea tranquillitas, charitas, æquitas & veritas per ignem Invidiæ frigidum destruuntur & transmutantur in plumbeas scorias iniquitatum infernalium; quid quæso, accideret, si etiam illa altera physica Metamorphosis juris publici fieret, annon mutuâ internecione orbis vastaretur? Ecce, hæ sunt rationes impulsivæ tumultatæ nostræ Veritatis physicæ, prægnantes certè, & quæ omnem amorem Adeptorum ergà genus humanum potis sunt extinguere.

Ne tamen & me eodem nigro calculo cum cæteris authoribus signatum posteritas irrideat, promissa servabo, marmoreas postes nostri tumuli effringam, ostiumque serratum pandam, ita tamen, ne quodlibet Fortunæ lecermen sine ingenio & labore venustam hanc Deam protrahere & sibi subicere valeat: Satis est, si doctoribus, & quos vigilatæ ex ordine noctes ac sudores macerârunt, tanquam

fidus Proxeneta, Sponsam desideratam adduco. Tyronibus verò sanitatem & loculos sartos tectosque servo, ac viam ad sepulchrum hoc reclusum monstro, tædamque præfero.

CAP. III.

Explanat viam.

QUô autem facilius præfixam metam attingamus, necessarium omninò erit, vepres ac sentes ponè semitam excrecentes detruncare ac seligere, ne viator subsequens eorum aculeis acuminatis pedem lædat vel penitus subsistere cogatur; remanebunt tamen adhuc scopuli prærupti & præcipitia vertiginosa, quæ veterano etiam militi horrorem incutient: quotquot enim unquam de mysteriis naturæ scripserunt, admiscuerunt omnes varia nugamenta ad arcendos profanos de corde sensus & verò intellectû. Inter hos novercantis naturæ filios principem locum obtinere videtur Theophrastus Paracelsus, vir exiguæ literaturæ, sed magni talenti in Philosophiâ secretiori; sapè enim sibi contradicit, &, quod uno in loco commendat, in altero vituperat, ex. gr. Cap. 7. de Transmut. Metall. vocat materiam Lapidis Philos. animalem vegetabilem & mineralem, paulò post
verò

erò rejicit omnia mineralia, dicens, licet Philosophi lapidem suum mineralem vocaverunt, voluisse tamen, ut materia ejus ex ullo mineralium petatur. Cap. 11. verò ejusdem tractatus, parum sibi præsens commendat Electrum minerale immaturum pro indubitata erâ materiâ. Modò rejicit Mercurium vulgatum, modò iterum proponit, ut videre est in hoc tractatu & lib. 10. Archid. Alibi Saturnum ad cœlum attollit, alibi vituperat, tandem labores in sulphure & vitriolo vulgaribus petendos. Quod certè nil aliud est, quàm mundum dementare & Zizaniâ ferere interriticum. Si materia Lapidis Philos. triplex non est in sensu literali, sed mystico, sequitur ergò, quod sit mineralis vel metallica in proprio significato, & distinctio tantum sit inter materiam remotam & proximam; in minerali nim optimè latere potest metallum. Jam qui sit distinguere inter viam humidam & siccam, inter materiam in quâ & ex quâ, is sine periculo ejus Scripta potest percurrere; ex utraque Mercurius homogeneus elicitur, sive ut formam humidam vel siccam sit redactus, erinde est; his tantum est de homogeneitate materiâ in quâ, quæ omnino est diversa. Paracelsi vestigia sequeris, & viam humidam eligis, prospicias tibi primo de Electrominerali immaturo, quod difficulter habetur, dein procede Philosophicè, ut gluten aquilæ

læ purum nitidumque accipias, sicut docet cap. 14. de Transm. locumq; innuit dicens: meliora instrumenta non reperies quàm in Ungariâ & Hystriâ. Breviter. Paracelsus pos-
 sedit 4. arcana menstrua, mediantibus illis fe-
 cit, quicquid de illo circumfertur. Nempe Sal circulatum majus & minus, liquorem Al-
 cahest & ꝑium Philos. in formâ liquidâ. Sal
 circulatum majus fit ex Sale communi; minus
 ex Sale tartari; Liquor Alcahest fit ex Mer-
 curio, Mercurius Philos. in formâ liquidâ ex
 Electro minerali sive hño Philos. Differentia
 posteriorum duorum tantùm consistit in hoc,
 quod Alcahest simplicior fit ꝑ Sophico, qui
 non immeritò duplicâtus appellari potest. Si
 Medicinam metalla curantem quæris, relinq;
 tria priora, & perquire istam mineram in hâc,
 brevi tempore & non adeò ingenti labore in-
 venies, quo cum iste Helveta superbit. Pro-
 cessum ulteriorem ad Tincturam majori ex
 parte depinxit Fr. Bas. Valentinus: Hîc ha-
 bes nucleum scriptorum Paracelsi, hunc ver-
 te in succum & sanguinem, reliquam molem
 chartaceam committe tincis. Sed objicis,
 doce modum, quem Paracelsus omisit; re-
 spondeo, duo priora satis fusè in lib. 10. Ar-
 chidox. docuit ipse Author, quoad postero-
 ra, dico: redde ꝑ vulgi homogeneum per ab-
 lationem terreitatis & aqueitatis super-
 fluat, ac dein verte ipsum in aquam per solu-
 tionem

tionem cum suâ matre vel stomacho Struthionis, & tunc videbis, cur Helmontius dixerit in suo Tract. Arbor vitæ, requiri ad conficiendum liquorem Alcahest Adeptum duplicatum, mihi que gratias ages. Quod Raymundum Lullium attinet, suadeo Tyroni, ut illum planè relinquat, prolixus nimium est, spinosus ac mendax. Veritatem, quam sub verborum lenociniis & vitioso circulari sermone abscondidit, multò clariùs & citiùs ex Gebero obtinebis, eandem enim sententiam cum illo defendit, & pro objecto suo agnoscit & Homogeneum simplicem. Processus verò Geberi particulares, extra Homogeneitatem & ii, sunt mera putamina sine nucleo, & muscipulæ pro indignis. Arnoldus de Villâ nova eandem fermè cantilenam canit cum Lullio, relinque ipsius suæ præparationes & vulgaris per sublimationem cum corporibus falsis, ejusdemque revivificationes per calcem vivam & salia resuscitativa, nunquam enim hoc modo Æthyopem dealbabis. Breviter perstringo hos Authores, partim, quòd ipsorum fraudes modernis operatoribus per alios sunt manifestatæ, partim etiam, quòd per se adeò subtiles non sunt, nisi quis velit esse ultra modum taxatoribus, & posthabitis fidelibus monitionibus propriâ experientiâ & cum Phrygibus sapere.

Intèr Authores Canonicos moderniores,

B 4

post

post Bernhardum, famosissimi sunt Sendivogius & nuperrimus Philaletha Anonymus, qui licet Adepti actû omnes fuerint, à veterum tamen doctrinâ mirum quantum discrepant, sic ut de ipsis, quoad cognitionem rerum Naturalium fundamentalem, verè dici possit, quod putaverint murem farinâ conspersum dominum esse pistrini. Inter hos tamen Bernardus solidioris doctrinæ & experientiæ vir extitit; licet enim primus mentionem fecerit de Φ suo duplicato ante conjunctionem cum corporibus perfectis, tamen non rejecit totaliter Homogeneitatem simplicem; (in respectu ad suam Hypothesin) sed commendat in suâ Epistola, Obsequiis, &c. utramque sublimationem Φ , ab iis corporibus cum quibus non convenit, & cum quibus affinitatem habet, posteriorem tamen præfert, quo jure, in subsequentiis dicetur. Polonicus ille Scriptor Sendivogius, & recentissimus Philaletha, uterque Adeptus per communicationem, totum Antiquorum Sapientum ædificium evertere conati, constanter & expressis verbis (præprimis posterior) negant, Φ Sophorum Homogeneum ullo alio modo posse fabricari quàm per amalgamationem cum Regulo Martiali stellato; quàm misere verò decipiantur & alios seducant, probabo breviter mechanicè, cum in rebus naturalibus demonstratio realis fortior sit quovis Syllogismo.

logismo. Quod verò Sendivogius in eadem opinione hæreat cum Philalethâ, & hic posterior priorem tantum explicet, patet ex variis locis obscurissimi sui tractatus; postquam enim pro majori confusione lectoris in suis 12. tractatibus eorumq; epilogo substantias falsas non metallicas uberrimè deprædicavit, labitur deinde in subsequenti ænigmate ad illum Regulum Martialem, quod postmodum reiterat in Dialogo cap. Physici; clarissimis autem in tractatu de sulphure sub finem, ubi dicit: Circumibant sal & sulphur puteum invicem rixantes, donec tandem venirent ad manus & pugnarent, in quo conflictu sal sulphuri horrendam inflixit plagam, ex qua loco sanguinis fluxit lac, &c. quis non hîc videt depictas columbas Dianæ Philalethæ ejusque totum processum, ita est. Veniamus ad ipsum Philaletham; hic, ne unguem latum à reliquorum Adeptorum modo scribendi discedens, dicit, hoc & multo alio modo conficitur & sophorum: quasi verò omnia Naturæ penetralia recenter visitasset, parùm sui memor, quod Possessor factus sit sui Magisterii, non per analysin & cognitionem Præcticam rerum Naturalium, sed vel furto, sicut nonnulli volunt, vel per communicationem alterius, & quidem 23. ætatis suæ anno. Quæro enim omnes Philosophos per ignem, quid talis juvenculus cum venerandâ nostrâ Matronâ,

B ; Naturâ,

Naturâ, familiaritatis & amoris potuerit contrahere? Certè parùm. Cum verò tractatus ipsius in omnium ferè manibus sit, notum etiam erit, quod fundamentum sui \S ij Sophici sit Ignis Martialis per colliquationem Regulo Antimoniali communicatus, qui deinde cum \S rio vulgari debet conjungi radicaliter, ita ut \S ius \S ii, animatus cum \S rio vulgari copuletur, & uterque scorias suas rejiciat. Practica succedit absque dubio; habito medio seu columbis Dianæ; quòd autem ipsius purgationis \S rii vulgaris causa sit Ignis Martialis, insinu \S ii \S ialis delitescens, & quòd nullus alius modus sit; hoc est, quod nego, atque pernego, sequentibus inductus argumentis & mechanicis demonstrationibus. Primò falsum est, Mercurium \S tis cum \S io \S iali in Regulo misceri, quod tamen intrepidè asserit in aliquot locis & clarè admodum in cap. 2. Introitus aperti, his verbis: Siquidem noster Draco, qui omnia vincit, per odorem tamen Saturniæ vegetabilis penetratur, cujus sanguis unà cum succo Saturniæ coalescit in corpus mirabile, quod tamen adhuc volatile est, &c. Hic sanè absque contradictione statuit, partem optimam metalli, nempe Mercurium ferri, in fusione, conjungi cum \S io; quod sequenti mechanicà falsum deprehenditur. *Re lib. I.* \S ii funde in crucibulo, fuso intrude frustum chalybis extremè ingentum & scintillans,

lans, videbis ebullitionem massæ & liquationem ferri, quâ cessante confestim aliud frustum optimè ignitum, simili modo admove, donec chalybs non amplius attingatur ab igne, quo viso, statim maximo igne materiam totam denuo funde, & cum benè fluit, in Scyphum fusorium calidum sævoq; inunctum effunde, quatiendo Orichalcum, ut Regulus eò melius descendat. A refrigeratâ materiâ Regulum separa, cumque tertiâ vice cum nitro & tartaro purga ac pondera, habebis circiter lothones octo. Jam fac etiam Regulum cum æqualibus partibus Antimonii Nitri & Tartari, more communi per accensionem in mortario magno, relictam materiam funde, manû celeri & forti igne concute industriose Scyphum, ut benè è scoriis præcipitetur Regulus, & obtinebis idem pondus, si benè operatus fueris. Scorias ☿ pulverisa, & lento igne carbonum super tellâ probatoriâ ꝑ fuga, remanebit pulvis ferreus, ponderis ferè pristini, retentia omnibus proprietatibus ferri calcinati per sulphur commune; solvitur liquoribus acetosis, præbetq; vitriolum pulchrum, quod non fieret, si ꝑ suo chalybs orbatus esset, prout omnes saniores Philosophi fatebuntur. Si jam ꝑ ☿ cum sua animâ auri jungeretur ꝑ gij, in Regulo sequeretur. 1. Quòd cum ☿ te plus reguli conficeretur quàm cum salibus, quod falsum est, 2. Quòd ferrum in scoriis reman-

sum

sum ad minimum quartâ parte diminueretur,
 quod æquè claudicat. 3. Quòd cum Regulo
 simplici & vulgaris non posset purgari, quod
 iterum est erroneum, quia nulla est amborum
 differentia, neque etiam quoad stellam; vidi
 enim aliquoties Regulum simplicem pulcher-
 rimum stellatum, ipseque antè 10. annos ejus-
 modi Regulum stellatum, aliquando flavis,
 nunc albis, pro ratione temporis, paucioribus
 vel pluribus stellis ornatum, magnâ salium co-
 piâ, confeci, ac cotidie etiamnum demonstra-
 re audeo hujus asserti veritatem; nec ullus
 facile in hoc errabit, modò sufficientem quan-
 titatem salium addat, & debito tempore fun-
 dat, aliàs etiam Regulus ☿is suo ornatu care-
 bit, licet centies fundatur; tempus enim ad
 stellam contrahendam, non quodlibet, sed
 certum requiritur, ubique enim Naturæ motus
 sunt *ορισμένοι καὶ τετακμένοι*, certamq; cœli fa-
 ciem deperiunt. Deinde, si ignis ☿ in ☿o ferri
 delitescens causa est purgationis ☿rij vulgaris,
 sicut Philaletha vult, suumque ☿ Sophicum
 hinc emergentem, interno spiritali sulphure
 planè gravidum, proclamat; cur ☿ gij ex Re-
 gulo ☿ extractus non idem præstat, sicut
 ipsum hâc virtute carere vidi? Verum quidem
 est, quòd corpora perfectâ, eorumque interna
 bona sulphura, sive animæ, ☿um vulgi puri-
 ficient per illuminationem centri ☿lis, similiter
 puri & homogenei, ita ut dein sulphura ex-
 terna

terna arsenicalia tanquam hostilia spernantur & ejciantur; Sed illa ipsa purgatio sulphuribus arsenicalibus metallicis denegata etiam non est, jure similitudinis & philautiæ, quamvis animam auream inflare nequeant, sed tantum illud arripiant, quod sui generis est. Causa ergo vera purgationis \S ij, per amalgamationes Reguli, non est ignis ille solaris, in ejus \S io duplicato minimè residens, sed copia sulphuris arsenicalis ipsius Reguli, quæ per artificium illud columbarum compedibus solvitur, & necessitate quadam naturali suum simile in \S io vulgari apprehendit, tertio interim relicto; quod enim fit cum \S te & \S io, id quoque fit cum Regulo & \S io, intercedente singulari artificio: Quando \S sulphureus \S ium pariter sulphureum apprehendit, tunc \S ius \S ii, qui ita ligatus non est, sicut \S tialis, cadit ad fundum, quia verò hoc modo à suis custodibus totaliter liberari nequit, sed circiter 10. partem sulphuris arsenicalis retinet, quod dein, priùs dispositum & præparatum, suum simile in \S io vulgi iterum arripit, sicque tandem \S ium suum, tanquam aliquid dissimile, derelinquit. Hoc videre etiam est in depuratione aliarum minerarum metallicarum, ubi metallarii ex.gr. mineræ plumbi, si arsenicalis est, vel alio copioso sulphure scatet, mineram ferream addunt & plus metalli eliciunt, &c. Sed dato, quòd insit aliqua virtus aurea in \S io

ꝑio regulino, quæ ꝑium vulgi animaret, cur
 id non facit suo charissimo ꝑio ꝑiali? cûr re-
 quiritur ꝑius vulgi ad hanc energiam exerenda-
 dam? objicis, quod hoc unâ vice non possit
 fieri, ob multitudinem sulphurum diversorum
 ꝑii: respondeo: transeat, quod primâ vice
 non impleatur ejus purgatio, addatur secun-
 da, Regulo jam facto, & sic tandem sufficiet.
 Verûm neque hoc modo procedit, non quòd
 ꝑius ꝑii in Regulo satis sit purgatus, sed quòd
 ei jam desit sulphur, commune combustibile
 ferrum solvens, hoc probo per aliam mecha-
 nicam. Extrahe Sulphur ꝑii combustibile ex
 ꝑio crudo, ita ut sulphur extractum vulgari sit
 tam simile quàm ovum ovo, & ꝑium formam
 suam externam pristinam non amittat, exce-
 ptò, quòd non ita scintillet, sicut antea, funde
 hoc ꝑium, ferrumque scintillans immerge,
 quasi intenderes componere Regulum mar-
 tialem, & videbis, quòd negotium non succe-
 dat, ferrumque intactum maneat, ratio est quia
 ꝑ sulphure suo combustibili est destitutum,
 mediante quo ꝑ solvitur. Ulterius instas;
 illam vim auream in ꝑte esse merè spiritua-
 lem vaporem, sicut idem Philaletha in suo Bir-
 rhio & alibi fabulatur: sed rogo; quæ est ra-
 tio, quare ille ignis vagabundus, cum sit spi-
 ritualis & ꝑio ꝑiali non alligatus, igne fusio-
 nis & per reiteratam ignitionem in officinis
 non expellatur, sed ꝑium solum expectet, quo
 appro-

appropinquante suum antiquum hospitem,
 & ferri, qui tamen & longè est nobilior,
 relinquat, novumque ingratus quærat ac per-
 ficiat? Item; cur in solo ferro, domo arietis,
 iste spiritus auri absque corpore aureo late-
 ret, & non etiam in cupro, quia cum. & per
 ratione & modo pulcherrimus Regulus para-
 tur; tamen ubique resonat vulgaris clamor
 Chymistarum, & rem scaterere multo aureo sul-
 phure, ipsaq; tecta cuprea tandem excoqui à
 Sole in Solem. Respondes: Philaletham hoc
 negare expresse cap. II. quòd Philosophi
 frustra in & quæsi-
 verint; regeo, quòd Phi-
 laletha in hoc fuerit deceptus, sicut ex præ-
 missis liquet, ut neque sequitur, scio aliquod
 secretum summum per communicationem, er-
 gò totam Naturam; quia Naturæ totius co-
 gnitio ex meris speciebus & individuis peten-
 da est, nec bonus hic vir sibi ubique præsent
 est; postquam enim & vulgaris & & simplici
 activum sulphur abnegavit pluribus ver-
 bis, cap. II. dicit demum, quòd Mercurius
 vulgi in se habeat sulphur fermentale (hoc est
 activum) cujus etiam minimum granum to-
 tum suum corpus sit coagulando, modò eidem
 possent adimi suæ impuritates heterogeneæ,
 quod quidem verum est, sed contrà Philal. hy-
 pothesin. Ex his satis superque constare pu-
 to, quòd Theoria hujus Adepti sit verminosa,
 quamvis practica ejus recto talo incedat, non
 enim

enim est absurdum, scire rei essentiam & nescire modum; imò hoc est ordinarium ferè magnis & parvis, doctis & indoctis, amplecti rem ipsam, & quomodo existat, non inquirere: ex hoc fonte negligentiae fluunt quàm plurima mala, quæ mundum faciunt erroris plenum ac miseriarum vallem.

CAP. IV.

Docet, quid sit Mercurius Sophorum in genere.

HÆsitabam diu, an actum agere, & cramben eandem, ad nauseam toties recitandam, dapibus his Philosophicis inferere deberem, cum vix ullus antiquorum & recentiorum Authorum de hoc argumento taceat, imò illi ipsi, qui ne quidem à limine hanc Sophiam rectè salutârunt, sed, cornicularum in modum, alienis plumis se ornârunt, immensum quantum de hâc materiâ garriunt & strepunt, diducto penitus rictu, sicut anseres inter olores; nesciunt enim propius ad hunc ignem accedere, proinde fulgorem ejus incomparabilem à longè admirantur, & per compita ac trivîa tantâ vociferatione deprædicant, quasi valles & montes ipsorum essent auditores. Proverbium erat apud Majores de

de re communi dicere, lippis ac tonso; ^{ge-}nota est. Sed Emphasis hujus diſterii ^{far-} nimis est ad noſtram applicationem; cūm ^{um,} ^{Ho-}avo plures ruſtici analphabeti & mulier ^{Ho-} indoctæ penes ſtivam & focum fundamentaliter & in genere de hoc ꝑrio Sophorum ſciant diſputare. Verūm enim verò, ſicut rectè Helmontius animalia bruta *διχτομῶς* diſpeſcunt in Solaria, quæ beneficio Solis de die, & Lunarioria, quæ mediante Lunâ de nocte & ſubtus terram cernunt; ita, non obſtante hac clariffimâ & evulgatiſſimâ ſcientiâ de ꝑrio Sophorum in genere, inveniuntur tamē luſcioſi, qui, inſtar veſpertilionum, hanc lucem veritatis vel oderunt vel non capiunt, alioſq; ſecum ad ſua tenebriſoſa barathra præcipitant. Donandum eſſet ſutoribus, ſi ultra crepidam iniquè judicarent; ſed quod tales ſophiſtæ è cenſu ritè promotorum Doctōrum ſe ſcribant, ipſoſque actuales Adeptos, qualis Philaletha eſt, ſub hoc ſpecioſo titulo allatrent, falſitatis arguant, mundumque ſeducant; hoc connivendum non eſt, ſed potius eò allaborandum, ut viri cordati & ingenui à tali peſte muniantur, & , ſi poſſibile eſt, ipſe quadratus intellectus ejusmodi inſulſi Doctōris circumſcindatur, & ad formam aptiorem pro ꝑrio Sophorum concipiēdo reducatur: Negari enim non poteſt, quod Helmontius, inter ſanctiores Philoſophos facile ſumimus, ſtatuit, ad verum intel-

enim Illigendi actum requiri, ut intellectus cum
 scire intellecta quadantenus unum quid fiat, &
 magni in eam transmutetur. Quò autem cla-
 rem ista hæc ipsorum mentis imbecillitas, si non
 stultitia, omnibus nostræ Reginæ ministris ap-
 pareat, ponamus duo fulera totius ædificii
 Naturalis, Rationem atque Experientiam;
 eamq; structuram, quæ neutro horum nititur,
 tanquam inarchitectonicam repudiemus: Lu-
 stremus breviter tria Naturæ regna, præsup-
 ponendo ex antiquissimo & orthodoxo re-
 rum Physicarum scriptore, Moyse, quòd
 omne corpus vivens, vim se multiplicandi, ex
 dono creationis, à summo rerum opifice ac-
 ceperit. In animali regno animantia perfe-
 cta multiplicant se per seminum commixtio-
 nem, unumquodque in suo genere ac specie.
 Vermes verò, quæ ex putredine, per aliquid
 semini analogum, proveniunt, dispositam ta-
 men materiam ad anormalam suam generatio-
 nem requirunt, sic nempe vermes, qui sub li-
 gno fracido nascuntur, dissimiles sunt illis,
 qui carnibus oriuntur corruptis, non enim fit
 quodlibet ex quolibet; sed semper requiritur
 generica præexistentia materiæ in animalib-
 us perfectis strictissime; in imperfectis la-
 tissime; in his posterioribus fermentorum
 potentia supplet locum materiæ specificæ,
 quod in prioribus non est. Proinde etiam im-
 perfectorum vita brevis est ob principiorum
 inadæ-

inadæquationem. Longius distat horum generatio à metallorum cunabulis quàm carbunculus à filice, proinde inquamus eam, properando ad vegetabilium profapiam. Horum omnium materia generica proxima cum sit succus lignescens, omnes omnino plantæ in hoc per suum semen multiplicantur, tanquam in fœminino principio: probationum siccò pede quoque, brevitatis ergo, præterimus. In regno minerali-metallico materia generica proxima est substantia mercuriformis, ponderosa, & homogenea. Differentia horum trium Regnorum consistit in hoc, quòd inter animalia perfecta, ob organorum nobilium diversam multitudinem, maris ac fœminæ tributum requiratur. In vegetabili & minerali sufficit odor fermentalis Sulphureus, Archei seminalis vices supplens, principio materiali seu fœminino interim rite disposito. De principio fœminino duorum priorum nemo dubitat, ultimum verò in dubium vocari posset ab indoctis, quare necessum est Authoritates veterum Adeptorum implorare, cum in terræ abditis cavernis hujus Regni desponsationes ut plurimum celebrentur. Ratio tamen suadet inconsupta, quod unumquodque ex illo materialiter conficit, in quod resolvitur, retrogradatione competente; resolvuntur autem omnia metalla in Mercurium: E. ex eo constat. Id quod omnes Philosophi antiquiores

quiores confirmant. Primus esto Arnoldus, qui cap. 2. Ros. dicit. Certum est, omnem rem esse de eo, & ex eo, in quod resolvitur; nam cum gelu mutatur in aquam, calore mediante, clarum est ipsum prius aquam fuisse, item cap. 2. 1. Ros. ab argento vivo omnia metalla sunt, & in ipsum resolvuntur. Item cap. 1. Rerum natura omnia metalla format, naturaliter operata, ex argento vivo & sui sulphuris substantia, eò, quod proprium est argenti vivi, à calore seu vapore sulphuris coagulari. Non est contrarius Princeps Alchymistarum, Geber cap. 3. 8. 9. suæ summæ; ibi enim pluribus innuit, quod principia metallorum, super quibus natura fundat actionem suam, sint argentum vivum, sulphur & ejus compar Arsenicus. Quod autem Philosophi per hanc triam intelligant illud fluxile metallicum, cum & absque præparatione Philosophica, patet 1. ex Arnoldo cap. 4. 7. Ros. cum quo consentit Geber. cap. 8. lib. 2. ubi dicit: Laudetur omnipotens opifex, Deus gloriosus! qui ex vili creavit pretiosum, & dedit illi substantiam & substantiæ proprietatem, quam nullam ex aliis rebus in naturâ contingit, possidere, quia solum est, quod ignem superat, & ab eo non superatur; ipsum namque solum cum sit metallum, tantum continet in se totum id, quo indigemus ad nostrum magisterium; quia omnia alia, cum sint combusti-

bilia

billia, igni cedunt & in flammâ deficiunt. Id.
 cap. 2. 1. Ros. Argentum vivum in se continet
 sulphur suum bonum, mediante quo coagu-
 latur in ☉ & ☿. Consentit Bernhardus
 in suâ epist. Obsequiis, &c. expressè dicens :
 Solvens non differt à solvendo, nisi digestio-
 ne & maturitate. E : est metallicum. Et ulte-
 rius dicit in eadem : Nulla aqua naturaliter
 reductivè metallum dissolvit nisi Argentum
 vivum. Item, solutio naturalis metallorum
 per nullam aliam rem fieri potest, nec expe-
 dit, nisi per solum Argentum vivum : Con-
 jungitur ergo Mercurius crudus, tanquam aqua,
 cum corpore per spiritum, primâ decoctione
 solvendum ; & ulterius dicit : quòd falsa sit
 omnis doctrina, alterans ipsum Mercurium ante
 conjunctionem corporis cum ipso. E. mane-
 re debet in suâ metallicâ fluxibilitate, quod
 postea etiam expressè ibi docet, dicens : Non
 est improbandum, quin benè aliter possit & de-
 beat scoriosus Mercurius per sal commune subli-
 mari ad illam scoriam mineralem extrinse-
 cus amovendam, manente tamen semper Mercurij
 fluxu seu humido radicali, hoc est mercu-
 riositate stante incorruptâ, quæ est ex pro-
 portione ejus naturali : oportet enim spe-
 ciem Mercurialem & formam in nostro opere in-
 corrupta manere. Quid quærò clarius ?
 Propterea etiam commendat suam sublima-
 tionem per amalgamationem Reguli antimo-
 nialis

nialis dicens : Sunt quædam spiritus sublimationes ab ejus propriis corporibus , quæ sibi intimè amalgamando conjunguntur & permiscuntur , ex quibus pluries relevatus & reconjunctus superfluitates rejicit , & non confunditur in sua natura : ideoque post hoc artificii vero valet in speciebus metallicis fundendis vel solvendis , nec intrinsecè alteratur valdè ad nostrum opus , nisi à fixis corporibus in eo dissolutis. Objicis 1. confundi hanc materiam metallorum cum spiritui Philosophico : Resp. quòd unum idemque sit. 2. Philosophos intelligere suum spiritum non vulgarem ; Resp. rectè inferis ; sed malè concludis. Non sequitur , Philosophi rejiciunt spiritum vulgi , ergò commendant Nitrum , Terram virginiam , Salia cujusvis generis , & alias quisquillas extra genus metallicum. Quid tum ? Sit spiritus vulgi materia ex qua , prout etiam ingenuè fatetur Philaletha , nondum tamen erit materia in qua. Putasne , si Hermes , vel alius qualiscunque Adeptus , qui apud te in honore est , revivisceret , tibi que Dei loco , revelaret , spiritum vulgi esse veram materiam , ex qua Sophicus conficiendus , quòd tu statim tam doctus & qualificatus esses , hoc mysterium illotis manibus perficere : minime. Quia ista operatio tam abscondita & imperscrutabilis est , ut si vel maximè aliquis te illam perfectè doceret , & in manus tuas

omnia

omnia requisita deponeret, non tamen propterea triumphum ageres, sed assecuro, sicut Philosophi dicunt, quod rem relinqueres, ubi deberes incipere. Non est ars Chymiae vulgaris, & quæ soloivo otio addiscitur, nisi Philosophi scivissent difficultatem hujus Practicæ, tam clarè non scripissent: Audi enim, quid dicat, Geber, cap. 45. Summa. Quod benè sit purgandus Mercurius, ut fiat albißimus, qualis enim erit purgatio, talem perfectionem consequetur in projectione; igitur si per subtiliationem mundaveris & perfeceris, erit albedinis tinctura, cui non est par. Quid autem sit expurgandum, docet idem Geber, cap. 9. lib. 2. dicens: duplex est sulphureitas & humiditas argenti vivi, una quæ in centro ejus inclusa est in principio suæ mixtionis; altera superveniens, naturæ suæ extranea & corruptibilis. Prima tolli nullo artificiorum ingenio potest, quia est de corporis perfectione; & istud sulphur tuetur argentum vivum ab adustione: altera verò cum labore non facile tollitur. Idem cap. 37. lib. 2. inquit; quod summa intentio totius operationis sit, ut sumatur lapis in præcedentibus capitulis notus, & cum instantiâ adductus opus subtiliationis primi gradus, & per hoc mundetur à corrupte impuritate. His non obstantibus clarissimis doctrinalibus, tamen verissime dicit Geber, cap. 32. in fine; quod hoc artificium

C 4

non

non perveniat ad artificem duræ cervicis : quod etiam affirmat Arnold. cap. 2. 1. Ros. Proinde, charissime Philochymice ! licet invidus sis , nihilominus tamen bono animo esto , nec time hujus mysterii evulgationem ; juro tibi per Deum immortalem , quod ex mille vix unus assequatur suam intentionem , licet subjecta optimè noverit : quod si verò magna spiras & vulgaria fastidis , sis quoque lætus, habebis per hanc praxin , optimam occasionem , nobilitatem tui ingenii ostendere ; nil enim hîc levidense nil triviale occurret : Si carum, quod multo labore partum est, ecce hîc Augiæ stabulum , si Hercules es ; certissimum namque experieris illum versiculum :

Non venit ex molli veneranda scientia læto. Si abscondita tibi placent, ne desperes, sed quære sedulus, per multos annos & sub finem conquereris, quòd nil inveneris, nisi vel amica vel divina manus te duxerit. Si simplicitatem rerum adamas ; En tibi maum ; mane , quæso , in simplici viâ naturæ , in hac enim citius palpabis , quod in subtilitatibus nunquam videbis, testante Sendivogio.

Fit ergo generatio & multiplicatio omnium trium Regnerum in suo genere ac specie ; Et licet ob organorum defectum , in metallicâ propagatione , maris ac foeminæ concursus tam manifestè non fiat , sicut in animali ; negari tamen non potest analogica masculini & femi-

foemini seminis commixtio, quia elementa activa quasi semen masculinum cum passivis cum foeminino naturaliter conjunguntur, speciali proportionem Naturæ debitâ servatâ; hæc nempe prima commixtio dicitur materialis digestio, in quâ de potentiâ surgit actus scilicet de terrâ & aquâ, aër & ignis, mediante purâ digestionem & subtiliationem ipsorum, nec est alia additio in ventre terræ præter ipsius Mercurii digestionem & inspissationem, prout Geber philosophatur, & Bernhardus in Commentario super Arnoldum. Ex hoc fundamento antiqui Magi Mercurium suum adinvenerunt, naturam scilicet insequendo, ipsique puro & homogeneo purum pariter aurum addiderunt, ac per gradus caloris maturârunt, non quod aliud sulphur sit in Sole quàm Mercurio, quod non sit etiam Mercurius; sed quia in Sole est perfectior & maturior digestio, quàm in Mercurio; quare etiam Artista citius producit opus quàm Natura; aurum enim nil aliud est, quàm Mercurius digestus & inspissatus homogeneus; sic ars per compendium jungit Aurum Mercurio, ex quibus duobus spermatibus actu generatur mysteria- liter illud idem, quod ex uno spermate actu, Natura in mineralibus produxit. Via verò hujus decoctionis & dissolutionis non nisi rarissimis patet, & qui eam novit, pervenit ad secretum, quod est species permiscere, & naturas à naturis extrahere, sicut loq. Am.

cap. I. 2. Ros. Manet ergo definitio \S ij, Sophistici firma atque inconcussa ratione & experientia, excludendo omnia falsa, præter unum, quod ipsi est tanquam mater, & propterea absque sapore; qui hoc novit, in centro nature sedet, mihi que contrarius non erit: cum, qui matri est amicus, filio ejusque affectus non erit in sensus. Merito ergo rides, Philaletha, & plures alii, illos occæcatos operatores, qui extra metallicitatem \S iosam in Salibus, rore majali, pluvia & ejusmodi nugis operam & oleum inutiliter locant. Verum enim manebit in æternum hoc antiquorum axioma: In Mercurio est, quicquid querunt sapientes; hic procul dubio intelligunt \S ium metallicum, prout in sequentibus ad raucedinem usque inculcant clamantes.

Sicut Riplæus: Junge genus cum genere & speciem cum specie.

Natura augetur in sua propria specie & natura, & non in alia.

Et Bernhardus: Nostra medicina fit ex duabus rebus unius essentie, id est, ex unionem \S li fixæ & non fixæ, spirituali & corporali.

Item. Nil emolumenti in rebus non metallicis est.

Item. In \S cum, ex, & per metallis, sunt metallica, &c. Et, nisi ex regno metallico pendenda esset hic decantatus Mercurius Sophorum, impertinenter scripsisset Geber

cap.

cap. 2. lib. 2. summæ : Non est possibile cognoscere transmutationes corporum vel ipsius Argenti vivi, nisi super mentem artificis deveniat vera cognitio illorum naturæ secundum suas causas & radices. Idem ibid. oportet artificem primas radices principales, quæ sunt de esse operis, non ignorare; quia qui principium ignorant, finem non invenient.

Proinde, nisi quis planè sit vertiginosus & ipsius Midæ nepos, absque multâ ac profundâ meditatione facile advertet 1. quod arti concessum non sit, ex non metallo facere metallum, prout etiam hoc apparet in ipsâ lapidis projectione, quæ, licet potentissimis fermentis metallicis nitatur, nil tamen operatur nisi super metalla. 2. Quod omnis actio perfectiva inter similia consistat, quæ cum *ἡμεῖς* nostro Solis & Lunæ conjugio rectè attribuetur, etiam non parùm eidem erit proficua, imò necessaria generica affinitas. Qui contrarium absque ratione & experientiâ statuit, non est Philosophus, sed opinator ac impostor, planeque niger, quem Tu, Romane! caveto, donec ex saporosis suis salinis ad *ἡμεῖς* nostrum Sal Naturæ revertatur, illudque adoret. De hoc solo enim verum est, quod Philos. dicunt: In Sole & Sale naturæ sunt omnia. Dicitur autem Sal, non quod ex ullâ salinosâ materiâ fiat, sed quod Sali nitro externè simile sit: concludo igitur cum Rege nostro

nostro Gebero. Qui absque Argento vivo
tingere nititur, cæcus procedit ad practicam,
sicut asinus ad coenam.

CAP. V.

Specialius docet, quid sit Mercurius Sophorum, ejusque differentiam recenset.

Discussis jam nebulis radiorum Veritatis
energiam, reliquum est, specialius expo-
nere, quid sit *Mercurius Philosophorum*, &
num latitudinem quandam admittat insigni-
ter differentem? quibus præmissis subnecte-
mus practicam, quantum instituti nostri ratio
permittit. Est, sicut supra dictum, *Mercurius
Sophorum* Substantia metallica vel liquida
vel currens purissima & homogœnea, conti-
nens in se sulphur spirituale, mediante quo
coagulatur. Non paucis erroneum videbi-
tur statuisse hunc liquorem duplicem, mæde-
facientem & non mædefacientem, cum tamen
multi *sophorum* apertè indigitaverint, quod
manus non inficiat ac humectet. Verum sicut
non omnis tellus omnia fert, ita nec omnis
ætas; Dona Dei non unâ vice omnia morta-
libus affulserunt. Plures autem vias à multo
tempo-

tempore fuisse ad unum scopum ducentes, Princeps Chymicorum, Geber acutissime prævidit, si nescivit, cap 28. lib. 1. Summæ. Currentem Mercurium Sophorum docuit Geber, Arnoldus, Bernhardus & ex neotericis Philaletha. Liquidum madefacientem possedit Paracelsus; Basilus Valentinus, & nostro tempore Agricola major & minor.

Uterque hic Mercurius Sophicus est legitimus & sulphure suo metallico ornatus, mediante quo coagulari potest.

Differunt autem in hoc 1. quod liquorosus sit generalior, currens specialior in ordine ad metalla. 2. Prior longè alio igne in tincturam excoquitur quàm posterior. Ultima differentia est in virtute tingendi, absolutâ secundâ vel tertiâ rotatione. Ambo mihi sunt notissimi.

Quâ jam dexteritate, quibusve enchiragogiis negotium sit tractandum, breviter declarabo. Cum verò ars ex eadem re super terrâ, solificium suum desumat, ex quâ natura subtus terram, solem & Lnnam procreat, auctore Gebero. Ideoque debemus ante omnia principia Naturæ scire, ex his enim deinde fluunt principia Artis, affirmante hoc Bernhardo in Comm. super Arnold. his verbis: Ad intentum pervenire volens considerare habet principia & causas metallorum, & quomodo composita sunt & coniuncta, tunc consequenter,

ter, his scitis, facile erit opus solutionis & digestionis; prædictum est enim, quomodo ligentur, quicquid autem ligatur, solubile est. Habitis his principiis, dicit Geber, vili pretio ad complementum operis pervenies. Placeat ergo modum generationis metallorum breviter ex Bachone adducere, qui dicit: Contingit in terrâ Sulphur & Mercurium creari, quorum duorum principiorum natura est, ut per calorem evaporentur & sublimentur. Accenso igitur calore in terrâ sulphurâ, cum evaporaverunt multis annis, utrumque per terram ascendendo continuè, coagulantur in viâ, & ab aëris ambiente frigore percipiuntur; & hinc in locis montanis plerumque metalla generantur, utpote frigidioribus. Hanc generationem multò clarius proponit Bernhardus, sicut præcedente capite notatum, & hæc repetendum est. Natura ex uno spermate in ventre terræ operatur metallum, coquendo & digerendo, ex solo scil. Mercurio, quare non potest ad determinationem metalli in parvo tempore pertingere; In Mercurio enim solum sunt duo elementa, æquæ scil. aqua & terra, quæ sunt passiva; ignis verò & aer sunt tantum in ipso potentialiter, sed quando deducuntur in actum, secundum determinatam digestionem & inspissationem proportionalem, tunc fit metallum, nec est alia additio in ventre terræ, præter ipsius

ipsius Mercurii digestionem & inspissationem; differentia tantum pendet ex accidentibus. Sic natura ex Mercurio simplici procreat Solem, removendo ejus superfluitates, quæ cum sint difficillimæ separationis, propterea etiam parum auri generatur. Consistit ergo totum artificium Mercurii sophiei in remotione superfluitatum terrestrium & phlegmaticarum, assipulante Gebero cap. 19. Argentum vivum non permiscetur in profundo usque ad profundum corporis alterabilis sine præparatione interveniente, nam ut idem Geber cap. 42. dicit, non potest bene reperiri, quod uniatur corporibus, nisi spiritus solus: & paulò post; quia in nullis aliis quam spiritibus videmus habere adhaerentiam ad corpora cum alteratione, necessum fuit illorum præparare cum mundificatione ipsorum, quæ est per subtiliationem: & ibidem ulterius; quia spiritus projecti super corpora, sine ipsorum mundatione, non dant colorem perfectum, sed ex toto videmus corrumpere, adurere & denigrare. Præticam hujus præparationis clarissimè docet in aliquot locis, & sit per subtiliationem, quæ est rei siccæ per ignem elevatio, cum adhaerentiâ sui vasis, & separatione puræ substantiæ. Continet enim prius in se, ut idem Geber dicit cap. 42. causam corruptionis, scil. substantiam torream, adactivam sine inflammatione, & substantiam aquei-

aqueitatis ; hæc ejus superflua oportet separare & ipsum præparare ; quod fit, docente eodem Geber. cap. 43. & 45. per ignem, & commixtionem sæcum ; prout secundum longum & latum ibidem invenitur explicatum, ad quæ lectorem remitto : Est enim impossibile clarius loqui, nisi quis velit margaritas porcis objicere. Qui sedulus, doctus & constans fuerit, Deumque ritè invocaverit, veritatem in hoc Authore inveniet, non est comparandus cum ullo ex antiquis & neotericis in candore & veritate. Per hunc conspices in mediis tenebris & unda stygia nostram Proserpinam, divitiarum Deam splendidissimam ; sed cavetetricum odorem sepulchri. Si prudens es, facile imaginaberis tam diutinam & arctam sepulturam, absque ingenti foetore, aperiri non posse : adorna verò semicupium, & lava hanc regiam prolem, donec fulgeat sicut Luna in plenilunio, & miraberis, quòd inter tot sordes & nigerrimas scorias, hæc tenella Princeps non penitus suffocata & æternæ morti tradita fuerit. Jam etiam advertes cur Geber. cap. 26. lib. 1. suæ summæ, Principium metallorum spiritum foetidum appellot ; jam scies, cur majores nostri Caduceum Bii serpentibus circumdederunt ; quando enim hic spiritus à suo absurdo corpore noviter est extractus, optimèque lotus, tunc eundem odorem

odorem de se spargit, qualem serpentes præbent, si in vitro vel ambullâ aliquâ detinentur, retinetque hunc odorem, donec, tractu temporis, è vitro aperto exhalet. Jam etiam intelliges philosophicum axioma: Noster Æius est Mercurius de Æio, & Sulphur de Sulphure, quod absque hâc Practicâ capere est prohibitum. Nemo certè nisi Avtopta potest credere, quòd in nostro fonte lurido aqua viva sit, proinde supersedeo multa verba facere; qui adeptus est hoc arcanum, me altum silente novit, qui non, difficulter persuadebitur etiam Themistocleâ eloquentiâ. Consuetum enim est mortalibus in concavo Lunæ quærere, quod antè pedes est. Obijcis, theorica sunt, quæ profers: Respondeo; illud est theoricum, quòd in speculatione absque demonstratione actuali fundatur; ego verò hæc toties praticare queo, quoties expostulas. Quòd si autem fidem adhibere differs, donec centenarium plumbi in aurum, te inspiciente, verto, recumbe interea super plumatili, ne, stando ad Calendæ Græcâs, nimium incommoderis. Per me licet, credas sive non, propterea Cæsum non corruct. Sapientissimus rerum Parens à mundo condito, hæc sua charismata, sub humili Myrice abscondidit, ne fastigiosa Cedri cacumina, si lis potirentur, nubes penitus transcendant, & turrâ Babylonîcam æmulentur.

D

Scripti,

si, quæ scio, vera, non in gratiam Po-
m, sed miserorum.

CAP. VI.

Particularia ventilat.

Il communius ulceroso huic seculo,
quàm fallere, in tam prodigiosâ uber-
tate hominum perversissimorum. Qui
vix promptè didicit ignem struere, sta-
nolitur aliis persuadere, se possessio-
hujus vel illius particularis ad aliquot
æ; sicut ipse multoties expertus sum,
quam autem meâ vitâ, quam certè pe-
locum maternum & super pulvinari
transegi, inter tot Particularistas, ne-
im vidi, qui canem aut fœlem cum isto
iuro facticio sustentare potuisset; Im-
bile namque est dari ullum particulare
significans, in quo nostri Processum
atores hoc vocabulum accipiunt, ita
sulphur & eiusque tinctura è vitro
cta, vel aliâ substantiæ sulphureæ, è
te & aliis mineralibus petita, per
fluores fixativos & singulares in-
gressus,

gressus, in Lunam intrudantur; eamque
tingant. Ratio est, quod similes sulphu-
reæ substantiæ Mercurio corporali, nullo
pacto, aduniri queunt intimè & radicali-
ter; ita ut eas deinde in igne fusionis des-
cendat: quia iste Spiritus Lunæ, absque hoc,
per suum sulphur & coctionis gradum coa-
gulatus est, ita ut alio & quidem tali in-
cepto coagulante non indigeat, & licet vo-
luntas factus effect, tamen sulphura con-
junctis, absque præviâ putrefactione radicali-
ter unire, est opus solius Naturæ. In & per
putrefactionem artificialem quidem con-
cedo; sed tunc etiam requiritur, ut istas
sulphureæ substantiæ simul sint mercuria-
les, alias in æternum cum mercurialibus
non unientur nec putredinem induunt: fa-
cessit multum negotii ipsi Naturæ hoc con-
jugium, multò magis Arti; cum hinc tan-
tum datum sit, creata ad gradum altioreni
evadere, non vero ex primis causis consti-
tuere. Et licet per certas miserabiles la-
minas, auriforme quoddam corpus com-
ponatur, nunquam tamen omnia auri ge-
mini examina sustinebit, sed vel in uno
volatili peribit. Ego certè semper riso
nostrorum Laborantium vanissima vota,

quando dicunt : modò haberem particulare aliquod , quo me possent sustentare , libentissimè dimitterem istum famosum lapidem Philosoph. nil quæro , quàm certum aliquod particulare , &c. Sed audi , charissime Simpliciane ; unum granum auri , ex non auro constituendum & faciendum , requirit eundem processum eodemque labores , quales sibi vult centenarius integer : qui scit partem non ignorabit totum , quod ex partibus constituitur. Quod extractions vel solutiones auræ ex minoris nonnunquam auratis attinet , de iis non disputo , cum hîc nulla contingat metamorphosis sed pauperrima auri extractio. Laudabilior est fixatio minerarum volatilium per salia ignea , licet multum temporis requirat : idem sentiendum est de reductionibus metallorum eorumque maturationibus ; quia in his pars mercurialis non separatur à sulphurèâ , sed sulphur in suo Mercurio ulterius excoquitur.

Particulare autem verum , in sensu falso , nil aliud est , quàm Tinctura imperfecta , prout omnes tincturæ , post primam rotam , leviter tingunt & partem puriorem metalli tantùm aggrediuntur. Consulo itaque

itaque omnibus hujus artis investigatoribus, ne inhient istis particularibus falsis, sed alieno periculo & damno discant, imò cane pejus & angue fugiant harum ineptiarum araneos, sunt enim plærunque vel activi vel passivi impostores, quod etiam ex hoc liquet: Si in aliquot septimanis vel paucis mensibus levi opera aurum & argentum, peculiosâ quantitate, construere sciunt; cur petunt subsidia à Principibus, & cur non tacent sicut Adepti, ob metum certissimi periculi? hoc nimirum est, quod dixi: Vel non sustinet torturam ignis & lupi voracitatem ipsum aurum, vel sine lucro componitur ex sophistica principia. Verum namque semper manebit, quod ex Arist. 4. met. allegat Arnold. cap. 3. sui Rosati. Species metallorum transmutari non possunt, nisi in suam primam materiam vertantur, quæ est sulphur & argentum vivum, non separatim sed conjunctim sumtum.

EPILO.

EPILOGUS.

Hic habes, Candide Lector! quod in fronte hujus tractatus promissi; dictum nimirum factum est, quid evitare debeas in itinere ad hoc Sepulchrum. Perge intrepidè, aperta est janua, nil tibi restat, nisi quod manum admoveas. Si Numen propitium tibi favet, oculis videbis inter sordidissima sudaria tuam charissimam. Voca ipsam nomine proprio tibi manifestato & properanter te amplectetur, sicque obtinebis Mercurium tantoperè dilectum à Philosophis. Est quidem adhuc alius pariter mihi notus, qui duplicatus appellatur, sed si illo potiris, hoc non indigebis, vix enim valdè in-

CONTINUA

ter

ter se differunt , cum ex unâ ra-
dice & subjecto oriantur, modusq;
eliciendi tantum sit diversus. Ne
verò in hoc unico deficiam , dico
tibi in veritate , quòd prior fiat
per sublimationem ab iis corpori-
bus, cum quibus in naturâ non
convenit , posterior contrâ, prout
verbosè docet Bernhardus Comes
Trevisanus in Epistola, Obsequiis
&c. quem tibi commendo & in-
terea maneo sui

Studiofissimus.

